

Zedenverval en geslachtsziekten: na de bevrijding begint de strijd om de Limburgse meisjes

27-12-2019 om 18:00 door Claire van Dyck (de Limburger)

Dansavond in in Maastricht, gefotografeerd door een Amerikaan. Op de achterkant staat in het Engels: let op de groep chaperones rechts. Afbeelding: RHCL

Na de bevrijdingsroes beginnen de perikelen. De geestelijkheid, mijnwerkers en Maastrichtse mannen vrezen voor zedenverval, de charmes van de Amerikaanse soldaten en het inpikken van ‘onze meisjes’.

Serie 75 jaar bevrijding

Van 12 september 1944 tot 3 maart 1945 liep de frontlijn van de Tweede Wereldoorlog dwars door Limburg. De Limburger kijkt elke week terug naar groot en klein nieuws van 75 jaar geleden.

*Aansporing gericht tot de meisjes om zich te beheerschen en zich waardig te gedragen’. Vanaf de kansel maar ook in de katholieke Maastrichtse krant *Veritas* klinken stevige waarschuwingen aan ouders en jonge meisjes om zedenverval te voorkomen. Hoed u voor de waardigheid van de jonge meisjes en al te innige banden met vreemde militairen. Val niet ten prooi aan de verleidingen van de nieuwe verworven vrijheden na de bevrijding door de geallieerden.*

De kerk wil de (morele) orde van voor de oorlog herstellen. De autoriteiten waarschuwen voor een stijging van geslachtsziekten, kans op spionage en zedenverwildering. De bevrijders brengen vrijheid, chocola, sigaretten, nylons en plezier, maar roepen – met hun aantrekkingskracht op meisjes - ook jaloezie op bij een deel van de mannen.

AAN DE MEISJES VAN LIMBURG

Hoe meisjes kunnen helpen de roem van ons land te handhaven en te vergrooten.

aan hun soldaat zijn". Wat wij de soldaten bieden moet aan als mens en als soldaat beter maken. Was een gevaar medevang voor den soldaat als mens en als soldaat dienen we te vermijden. Daarvoor moeten wij seker rekening het geld, van veel meisjes in de dankere avonden.

Daarom meenen wij ook te moeten wijzen op het gevaarlijke van dansavonden, die hier en daar worden voortgesteld. Wij twifelen niet aan de goede bedoelingen, die aan al die plannen ten grondslag liggen. Wij zouden ook niet durven ontkennen, dat deze avonden met een uitgenoocht publiek vrij onschuldig kunnen zijn, maar hoe zal de massa van onze meisjes daarop reageeren en hoe verlied zal zulk voorbeeld werken op anderen? Wij meenen, dat geen katholiek meisje daar-aan kan meedoen. Wij meenen, dat ieder verantwoordelijk huisvader bij even nadenken ons oordeel volkomen zal deelen. Iets anders zou het zijn, als een of andere organisatie een culturele feestelijke avond zou geven voor de Amerikaanse soldaten.

Wanneer wij dankbaarheid, behulpzaamheid en hartelijkheid moeten geven, brengt dit het groote gevaar mee, dat we ons niet voldoende laten leiden door ons verstand, dat we ons gevoel niet voldoende beheerschen, onze waardigheid als meisje niet voldoende bewaren en de christelijke deugd van voorzichtigheid niet altijd volgen. Onder den mantel van dankbaarheid en hartelijkheid gaan veel meisjes te ver en veroorzaken zich vrigheden, die niet te veranswoorden zijn.

Wij verontstellen niet direct het geschied(e... maar wij moeten toch de waarheid zien, die ons zegt:

Dat het gedrag van veel meisjes het schie-len van ons eigen volk en van de soldaten in groot gevaar brengt.

Dat naast de geestelijke ook de lichamelijke gezondheid van ons volk en van onze

berrijders wordt bedreigd.

Dat de Amerikaanse soldaten geen hooge gedachte sinnen meensen van de waarheid, het zelfrespect en de reserve, het staats van ieder meisje, wanneer zij stilte naar hun land terugkeeren.

Dat de moeilijkheden van de soldaten, die toch al groot genoeg zijn, door het gedrag van veel meisjes voor een gewoon menschen te zwaar gemaakt worden.

Dat vielen zich niet kunnen verantwoordden tegenover de Amerikaanse vrouwen en meisjes, die hun mannen en verloofden moeten slijten voor onze redding.

Daarom doen wij een beroep, namens de Katholieke Actie, op alle katholieke vrouwen en meisjes, om aan haar groote verantwoordelijkheid in dezen tijd te denken.

Wij doen een beroep op Uw Vaderlandsliefde. Wij vragen U een van de grootste diensten, die het vaderland vraagt: ni. Uzelf te beheerschen en zoo te zorgen, dat ons vaderland srijke in geheel de wereld een goede naam moge hebben.

Wij doen een beroep op Uw plicht, die op ieder christen rust, om een steun te zijn voor hen, die het moeilijk hebben.

Wij doen een beroep op Uw Goddelijke — Uw zielliefde, die iedereen verplicht mede te zorgen voor de zielen der medemenschen.

Laten we tenlotte denken, dat we OOK DANKBAAR MOETEN ZIJN TEGENOVER GOD, die ons vraagt een hoog sordelijk leven naar christelijke beginselen. Bedenken we, dat we moeten meelven met soorelen anderen landgenooten, die in de grootste ellende verkeeren. Dat meelven vraagt enkel gebed en barm.

Wij doen een beroep op alle vaders en moeders, als de eerst-verantwoordelijke personen voor hun kinderen, maar lievers en de propagandisten van de Katholieke Actie, om door woord en voorbeeld, begrip, ernstig en durvend te staan naast de priester in deze moeilijke tijden, waarin wij samen een groote en Christelijke wereld moeten opbouwen.

M. JERNBEKENS,
Directeur Katholieke Actie, Maastricht.

‘Aan de meisjes van Limburg’ Foto: Veritas 06-11-1944

Problemen die het Militair Gezag al vóór de geallieerde invasie in Frankrijk voorziet. In een bespreking in april wordt gewaarschuwd voor *‘nieuwe vijandigheid van de mannelijke bevolking jegens de nieuwe bezetter, vooral als deze met meer en betere materiele middelen de meisjes kunnen verlokken’*. Naast medische propaganda wordt morele actie met hulp van de geestelijkheid voorgesteld, een verbod op bordelen en het vertooven in perken na zonsondergang, maar ook het bieden van vermaak, onder meer door het openstellen van danslokalen.

Als het Negende Leger eind oktober in Maastricht hoofdkwartier vestigt, wordt niet alleen Maastricht maar half Zuid-Limburg een zogeheten restcenter ter ontspanning en vermaak van frontsoldaten. In samenspraak met de Maastrichtse geestelijkheid wordt de Commissie tot Ontspanning en Ontwikkeling van Geallieerde en Nederlandse Troepen – kortweg COOGENT – opgericht. Dat organiseert activiteiten voor de Amerikanen, waaronder dansavonden. Geselecteerde meisjes worden gechaperonneerd door dames van het organiserend comité en op *‘eerbare en geoorloofde’* wijze met soldaten in contact gebracht. De burgemeester van Maastricht spreekt van een *‘Apostolaat van het Front’*.

Waar de geestelijkheid schaamteloosheid vreest, waarschuwt de Amerikaanse legerleiding met borden langs toegangswegen naar Maastricht voor een epidemie van geslachtsziekten. Beware of VD (pas op voor *Venereal Disease*, geslachtsziekten) staat erop. Terwijl de meisjes met veel egards worden ontvangen zijn dancings verboden voor de lokale mannen. De meisjes hebben meer oog voor de soldaten dan voor de *‘eigen’* jongens. Zo ontstaan spanningen en anti-Amerikaanse sentimenten, en polemieken in de kranten.

Foto: RHCL/Jef Naseman

In december is er een pamflettenactie van boze mannen die de Maastrichtse meisjes ‘die elk greintje schaamtegevoelmissen’ waarschuwen te stoppen met hun ‘laffe gedoe’. Was getekend: ‘Strijdbare Geesten’. Het blijft ongewis wie daar achter schuilgaan. ‘Wij wensen niet, dat meisjes, die nu voor ’n pakje cigarettten, ’n stuk chocolade etc. hun eer verkopen, na deze tijd op eenzelfde lijn zullen staan met andere, eerbare meisjes. De Nederlandsche jongens, die gedurende de bezetting hun leven op het spel zetten in ondergrondse acties, onderdoken of saboteerden, voldoen niet meer, want jaaa... zij hebben geen goede gaven, die zij kunnen aanbieden’.

[Lees het hele pamflet hier.](#)

De anonieme club die tijdens de bezetting de ‘moffenvriendinnetjes’ heeft geregistreerd, dreigt nu de namen en adressen te publiceren van ‘die meisjes, waarvan laakbare handelingen zijn geconstateerd’. Een ander vijf pagina’s tellend anoniem pamflet ondertekend door B.O.B. eindigt met de gevoelens over de eigen meisjes in rijm. Een oproep om geen amoureuze relatie met soldaten aan te knopen.

Vergooi niet 't geluk
door te breken te band
met hem, die je liefheeft:
een zoon van JOUW land!!!

Laat Yankee en Tommy
je vriendschap ervaren;
maar wil toch je LIEFDE
voor 'n Dutch Boy bewaren!!!

B.O.B.

Een Maastrichtse viert een feestje met een bevrijder. Foto: RHCL/Jef Naseman

De pamflettenactie veroorzaakt grote consternatie, niet in de laatste plaats bij de Amerikanen nadat een correspondent hierover in de Amerikaanse media bericht. In de Amerikaanse legerkrant *Stars and Stripes* verschijnt een artikel dat melding maakt van de bedreiging dat meisjes worden kaalgeschoren net als de ‘moffenhoeren’ als zij het aanleggen met GI’s. Het is onduidelijk hoe dat bericht de wereld in komt. Een geschokte private Sidni J. Raiken schrijft in een ingezonden brief in *Veritas*. ‘*Het is bijna zoo erg, alsof wij “Moffen” waren*’.

Polemiek

De kwestie leidt ook tot diplomatiek verkeer. De Nederlandse ambassadeur in Amerika wendt zich tot de Nederlandse regering in Londen. Die vraagt commissaris van de koningin in Limburg om ‘*de verhouding tot Amerikaanse soldaten*’ te laten onderzoeken. Burgemeester W. Michiels van Kessenich van Maastricht antwoordt begin januari 1945 dat de Amerikaanse legerleiding er van overtuigd zijn dat het betreffende pamflet niet representatief is voor de bestaande verhoudingen en dat de kerk de actie niet ondersteunt. Het advies luidt niet te rectificeren in de Amerikaanse legerkrant om geen polemiek uit te lokken en onnodige aandacht te voorkomen.

Foto: RHCL/Jef Naseman

Ook elders ontstaat ophef. In december rapporteert een sergeant aan de militaire politie over de commotie die een priester in Budel, vlakbij Weert, veroorzaakt. De geestelijke laat weten 'liever de Duitse bezetter te zien' dan bevolking die de in zijn ogen verderfelijke films en dansavonden in de plaatselijke cinema bezoekt. *'I would prefer the German occupation of this village'* zo heeft hij van de kansel geroepen tot ontsteltenis van de bevolking. De militair commissaris wordt gevraagd om bij de bisschop meer verdraagzaamheid te bepleiten om geen animositeit tussen bevolking en bevrijder te creëren. Die onvrede heeft wel de kop op gestoken in de Mijnstreek. Ongenoegen onder de koempels brengt het Comité ontspanning en levensvreugde Mijnstreek ertoe na de officiële bevrijding van Nederland de koningin per brief te verzoeken om opheffing van de restcenters, wijzend op een oneerlijke verdeling van kleding, goederen en meisjes tussen mijnwerkers en geallieerden. *'Op deze wijze ontstaan in de mijnstreek toestanden die niet bevorderlijk zijn voor de orde en rust, toestanden die de werklust ondermijnen en een gevaar zijn mentaliteit der bevolking.'*

Negen maanden na de komst van het Negende Leger is er een piek in de geboorte van onwettige kinderen. De moeders valt vooral schande en schaamte ten deel.